

ACC. N:R M. 14146:1-6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Douent. Berndt Gustafsson, Lund*
Härad: *Ö. Göinge* Berättare: *Oscar Olsson, Osby*
Socken: *Osby* Berättarens yrke: *predikant i pingst förs. i Osby,
förs:s föreståndare*
Uppteckningsår: *1955* Född år *1905 i Skanglarp*

Religiösa familjeföremål. s. 1-6.

RELIGIÖSA FAMILJEFÖREMÅL.I. PRYDNADSFÖREMÅL.

1. Broderiarbeten: om äger, ägt eller sett (var? hos vem? vem tillverkat?) broderiarbeten med religiösa motiv, som hängkläden med bibliska figurmotiv, stolsdynor med sådana motiv, hängkläden med texter, märkdukar (flickorna fick förr ej sällan tillverka provdukar i skolan, korsstygnssdukar, de äldsta kända dukarna med bibliska motiv), bibelspråksdukar. Placering i hemmet?
2. Bibelkorgar och kartongtryck med bibelspråk: om äger, ägt eller sett etc. Varifrån fick man sådana föremål? Hur användes bibelkorgen?
3. Krucifix: placering? gammalt bruk?
4. Taylor och reproduktioner: även kort, om uppställda i hemmet och med religiös karaktär.
5. Kristusbilder av gips eller liknande: ex. Thorvaldsens Kristus. Särskild användning, ex. vid dödsfall i likrummet eller vid utfärdsandakt?
6. Julkrubbor: hur länge varit i bruk? hur länge står den kvar efter jul? allmänt bruk? vilka har julkrubbor? etc. Utseende? Noggrann beskrivning! Vem ordnar julkrubban?
7. Fotografier: prästfoton (vilken präst? hur kommit över? plats i hemmet?) konfirmationsfoton? uppsatt var?
8. Minnestavlor: hur länge brukats? beskrivning? vem förfärdigade? plats i hemmet?
9. Andra föremål som eldskärmar med bibliska motiv? om ägt, eller sett etc.

II. BIBEL OCH PSALMBOK.

10. Familjebibel: ärvdes? särskild plats? när användes? funnits i vilka hem? i ert eget hem? när köptes? anteckningar i den? vad för slags anteckningar? Exempel! När fördes dessa anteckningar in? Om familjebibel med anteckningar påträffas, sök om möjligt skriva av alla anteckningarna, gör skiss över anordningen osv.
11. Psalmboken: särskild plats? anteckningar i den? Använts vid gemensam andakt i hemmet?
12. Andra religiösa böcker.

III. SÄRSKILDA ANORDNINGAR I HEMMET.

13. Hemaltare: sett var? beskrivning! användning? gammalt bruk? var samlats till gemensam andakt i hemmet?
14. Bönevrå: anordning? användning?
15. Levande ljus: när förekommer? vid minnesdagar? Alla helgons dag i hemmet?
16. Missionssparbössor och liknande: var har de sin plats i hemmet? vilka hem har sådana?

IV. MUSIKINSTRUMENT.

17. Orgel: var sin plats, när användes (vid husandakt?)..
18. Psalmödikon: d:o
19. Andra musikinstrument med religiös användning.

V. DOP OCH VIGSEL I HEMMET.

20. Anordning vid hemmadop: skål? tända ljus? plats?
21. Vigsel i hemmet: brudmattor? vigselpallar? köpts eller tillverkats? altaranordning? levande ljus?

VI. BLOMMOR.

22. Brukade man ha palmer inomhus och hade i så fall detta bruk någon särskild innebörd?

Oscar Olsson, 1.

ACC. N:R M. 14146:1
RELIGIÖSA FAMILJEFÖREMÅL.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

1. Broderiarbeten med religiösa motiv. Det finns inte i våra kretsar. De som har råd vill hellre ha originalmålningar, konstverk, målningar i olja. I äldre hem kan det möjligen förekomma någon bonad med bibelspråk eller så. Men vi har det inte hemma hos oss.

2. Bbielkorgar och kartongtryck med bibelspråk. Bibelkorgar förekommer inte så mycket nu, men förr fanns de i va rje hem i våra kretsar. Det hörde till, alltid, och de användes ofta, kanske inte regelbundet, men mycket ofta, när man var samlade eller av de enskilda familjemedlemmarna var fö r sig.

Det fanns sådant de kallade för manna, små mannakorgar, med mycket små klippta tunna kartongbitar, ungefär 1x 2 cm. så där. Det fanns en 2-300 i en liten korg eller ask. Man köpte själv en stor kartong, där alla bibelspråken stod, ba ra hänvisning till det och det stället, som Joh. 3:16, Matt. 5: 8, Jesaja 7:9 och så vidare, och så klippte man själv till alla mannakornen. Man tog sedan ~~en~~ en sådan där liten lapp och så slog man upp i bibeln vilket språk man fått. Det var mycket vanligt i våra kretsar. Själv kommer jag en gång från Helgelseförbundet, och där var det så här. Men också i Pingstförelsen förr. Min morfar hade en båt, och i lastrummet på den ä

ACC. N:R M. 14146:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

var det fullt med rullade bibelklappar. Det var hela bibelspråk utskrivna. Man kunde skriva själv och rulla ihop, man kunde köpa på auktioner sådana skrivna bibelspråk i korgar, små enkla pappsaker, men man kunde också köpa i missionsbokhandeln.

Seden med mannalappar har nu börjat försvinna. Det var inte varje dag man använde den där mannen, det kunde vara när man satt kring ett kaffebord, och så gick det någon som sa: ska vi inte ha litet manna, och så gick mannaasken eller mannakorgen runt, var och en fick sitt manna, och en satt och slog upp i bibeln, och frågade: vad fick du för språk och du och du. Och så lästes för var och en upp det bibelspråk de fått.

Vi som predikanter har varnat för det bruket med manna, vi brukade säga i våra predikningar, att de skulle inte leva på manna, det gick inte, utan de skulle läsa bibeln ordentligt, inte ett språk här och ett språk där.

Det fanns de mest olika saker att ha mannat i, små väskor, en liten assiett kunde man lägga upp det på, en liten trälåda var inte ovanligt.

Men det är borta nu, får man säga. Både det och

ACC. N:R M. 14146:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

bibelkorgarna har fö rsvunnit, som väl är.

Bjbelstpråkstavlor finns kvar här och där, ofta i köket, i synnerhet i äldre hem. Det har jag sett, bibelstpråk tryckta i tysk stil, med glas över. Men de yngre hemmen vill hellre ha konst. För 20-25 år sedan var det väldigt vanligt med bibelstpråk. Jag är född i Trelleborg och där fanns det mycket sådana bibelstpråkstavlor i hemmen, de ~~krucifix~~ troende hemmen.

Det var bibelstpråk ~~men~~ men också korta sentenser, som Gud ~~är~~ är trofast, Gud är kärlek, med bokstäver i silverfärg, ibland med kräppat silverpapper i bokstäverna.

3. Krucifix. Krucifix är sällsynta i troende hem. De får knappast förekomma, det är katolskt, och det kan man nog förstå, att vi i våra kretsar är rädda för sådant, för vi har ju sett på missionsfälten, våra missionärer berättar, hur de får kämpa mot katolicismen och vilken vidskepelse det är med krucifixen. Vi i våra kretsar är principbella motståndare till ~~krucifixen~~ krucifixen. Vi har aldrig krucifix i våra lokaler heller, utan i så fall bara ett naket kors. Men här i vår lokal i Osby har vi varken kors eller namnet Jesus i fonden.

ACC. N:R M. 14146:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4. Tavlor och reproduktioner. Det var vanligt förr med reproduktioner och enkla tryck. Nux vill vi ha riktig konst. Oljetryck fö rekom på den tiden, mest med änglar och barn. Ibland sydde de själva små tavlor, på den tiden.

Vanliga motiv var Kristus på korset och Kristus predikar från båten och liknande. Man kunde köpa i boklådorna, i missionsbokhandeln, om man hade någon i närheten, men det kom också reproduktioner som tidningsbilagor, bilagor till jultidningarna, det minns jag det fanns i Helgelseförbundets jultidningar och det ramade de in och satte upp. Nu är det ~~xxxxxxxx~~ samfundsförlagen, som säljer sådant, och här i Osby fanns förr Ungdomsstjärnans förlag, den som nu övertagit det heter Harry Lundberg, det kan hända att han har något av det gamla lagret kvar. Han är väl 44 år eller så där, så han minns kanske inget från Ungdomsstjärnans storhetstid.

I början hade de mycket Kristusbilder och Kristus-tavlor i de troende hemmen, men de har försvunnit nu, i de yngre hemmen, nu vill de ha mera konst i hemmen.

ACC. N:R M. 14146:5

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5. Kristusbilder av gips. Det kan jag knappast minnas, att jag sett i något hem i våra kretsar.
6. Julkrubbor. Det skall väl mest vara där det finns barn i hemmet, men det är inte så vanligt i våra kretsar. Visst finns det någon gång, och julstjärnor har många haft, men det har börjat försvinna här nu.
7. Fotografier. Fotografier av lokaler, kyrkor, predikanter och sådant där förekommer inte i de troende hemmen.
8. Minnestavlor. Det vet jag inget om, har inte sett.
9. Andra föremål. Inget särskilt att förmåla om heminteriören i övrigt.
10. Familjebibel. Det finns i en del hem i våra kretsar, de ligger som familjerariteter framme på ett bord, med släktfoton kring och sådant där. Men vanligt är det inte, i alla hem i våra kretsar har varje familjmedlem en egen bibel, och den brukar ligga på nattduksbordet. Så är det i varje fall hemma hos oss. Det kan vara litet olika, men framme brukar den ligga, och den användes dagligen.

ACC. N:R M. 14146:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

14. Bönevrå. De har var och en en egen bönevrå, men det är inget särskilt ordnat, det är vid en säng eller var som helst. Det ska vara så man kan knäfalla, mot en stol eller mot en säng. Bönealtare finns i något enstaka hem, i så fall med familjebibeln som enda föremål. Någon annan anordning finns inte i hemmen i våra kretsar. Oftast är väl bönevrån den plats, där det är ljusast, vid ett fönster, så det går lätt att se, när man läser bibeln.

15. Levande ljus. När jag var i Sönderjylland som predikant, minns jag, det var i tiden strax före kriget, att de troende inte tillät julgran ens. Det har vi här i alla fall. Levande ljus har vi vid bröllop och vid begravning, i vår lokal, aldrig annars där. Adventsljus finns också i de troende hemmen, de började tändas omkring 1940.

Vid andakt i hemmen är det aldrig någon ljuständning eller något sådant.